

Prvé F-16 prídu na Slovensko o dva mesiace. Stále však nemajú pristávaciu dráhu, ani hangáre

- A | 23. května 2024

SLOVENSKO: Avizovaný termín stále platí. Prvé stíhačky F-16, ktoré slovenská vláda kúpila ešte pred šiestimi rokmi, v lete konečne prídu na Slovensko. Doteraz však nie sme na prilet moderných bojových lietadiel dokonale pripravení. Na letisku Sliač, ktoré sa má pre F-16 stať novým domovom, sa len rozbiehajú práce na výstavbe vhodných rolovacích dráh. Dočasné umiestnenie strojov na základni v Kuchyni tiež vyzerá problémovo, ministerstvo obrany doteraz nekúpilo hangáre na parkovanie stíhačiek, nákup ktorých bol historicky najdrahším obchodom slovenskej vlády.

Stíhačky F-16 pre Slovensko sú hotové. Výrobca slávnostne odovzdal prvé kusy

Dve stíhačky F-16, jedna jednomiestna typu C a jedna dvojmiestna typu D, prídu na Slovensko o niečo vyše mesiaca. „Tak ako sme už viackrát avizovali, prvé dve stíhacie lietadlá F-16 na Slovensko prídu v júli tohto roku, ďalšie na jeseň a následne aj ostatné,“ uviedlo pre Pravdu ministerstvo obrany. Otázne však dodnes ostáva, v akých podmienkach budú moderné lietadlá na Slovensku umiestnené.

Sliač nemá rolovacie dráhy

Ako domovská základňa pre flotilu moderných stíhačiek má slúžiť Sliač. Letisko na strednom Slovensku síce bolo roky domovom pre ruské stroje MiG-29, no nespĺňalo požiadavky na prevádzku amerických lietadiel. Muselo preto prejsť zásadnou obnovou a rekonštrukciou. Tá sa mala rozbehnúť už v roku 2020, ale zmena vládnej garnitúry a následne celosvetová pandémia proces obnovy výrazne spomalili. Jaroslav Nad' (Demokrati), ktorý šéfoval rezortu obrany v rokoch 2020 až 2023, dal prepracovať zámer rekonštrukcie tak, aby spĺňal požiadavky výrobcu F-16.

„Výrobca určuje, ako má vyzeráť pristávacia dráha, akým spôsobom má byť urobené napájanie na elektrinu, ako má byť uskladnené palivo, ako má byť uskladnená munícia. V týchto základných veciach oni rozhodujú,“ vysvetlil Nad' pre Pravdu. Odborníci spoločnosti Lockheed Martin, ktorá vyrába F-16, mali za účelom vypracovania odporúčaní na rekonštrukciu prísť na Sliač dokonca osobne. Pretože však bola pandémia, cestovanie v tom čase bolo prakticky zastavené, pripomenul bývalý minister obrany.

K napredovaniu obnovy neprispievala ani domáca byrokracia. Všetky služby a tovary sa totiž nakupujú cez riadny proces verejného obstarávania, ktorý v niektorých prípadoch trvá roky. Výsledkom je, že ani po šiestich rokoch od podpísania zmluvy s Američanmi nie je obnova Sliača dokončená. Ministerstvo obrany ale argumentuje, že časť dôležitých prác sa už dokončiť podarilo.

„V roku 2021 bola ukončená rekonštrukcia troch hangárov Husár a v roku 2024 rekonštrukcia budovy č. 92 na Sliači. Aktuálne na Sliači prebieha výstavba budovy metrologického zabezpečenia. Pre F-16 sú tiež realizované investičné akcie mimo základne Sliač. Nedávno bola ukončená

rekonštrukcia viacerých budov v muničnom sklade Rašov a aktuálne prebieha výstavba muničného skladu v Alešinciach,” uviedol pre Pravdu rezort.

Výcvik slovenských pilotov na stíhačkách F-16

Výcvik slovenských pilotov na stíhačkách F-16 prebieha v rámci 162. krídla národnej gardy štátu Arizona na letisku Tucson.

Najzásadnejšou súčasťou obnovy však je rozšírenie rolovacích dráh, pretože existujúce nie sú vhodné pre lety a pristátia amerických stíhačiek. Pre projekt tejto výstavby už bola spracovaná projektová dokumentácia pre stavebné konanie a vykonaná rozsiahla inžinierska činnosť, ktorá bude čoskoro ukončená. Následne bude prebiehať stavebné konanie, informuje rezort obrany.

„Ukončenie týchto prác je však závislé od viacerých faktorov, ako napríklad od dĺžky procesu obstarávania a vydania stavebného povolenia,” konštatuje ministerstvo v stanovisku. „Z dôvodu omeškania odovzdania týchto projektových dokumentácií nebolo možné ešte začať proces obstarania zhotoviteľov realizačných stavebných prác. Vzhľadom na rozsah stavebných prác je to najzložitejší projekt výstavby,” sumarizuje rezort.

Kuchyňa nemá hangáre

Rezort obrany sa preto ešte pred vyše rokom dohodol s americkým výrobcom, že stíhačky môžu dočasne umiestniť na inej základni, a to až do dokončenia prác na Sliachi. Začiatkom tohto roka sa tiež zvažovala možnosť, že už vyrobené stíhačky zostanú v hangároch v Amerike do roku 2026. Tento variant však už nie je v hre, lebo Slovensko chce čo najskôr obnoviť ochranu vzdušného priestoru vo vlastnej réžii. Stíhačky sú súčasťou viacvrstvového systému protiraketovej obrany, preto si ministerstvo pod vedením Roberta Kaliňáka želá príchod F-16 čo najskôr.

Aktuálny plán teda je, že stíhačky od leta budú umiestnené na vojenskom letisku v Malackách. To síce má vhodné rolovacie dráhy, nemá však stojiská pre moderné lietadlá. Ministerstvo obrany sa

rozhodlo situáciu vyriešiť tak, že lietadlá by až do ukončenia stavebných prác na Sliachi mohli parkovať v mobilných hangároch. Obranný rezort ich od januára obstaráva. Za sumu 4,3 milióna eur bez DPH chce nakúpiť päť hangárov. Tri z nich majú slúžiť na státie stíhačiek, ďalšie dva kusy budú určené na údržbu a opravy leteckej techniky, spomína sa v podkladoch k tendru.

Exminister Naď si myslí, že zámer nakúpiť mobilné hangáre je v zásade dobrý. Viaceré krajiny NATO totiž podobné stavby vlastní už dávnejšie. „To je vec, ktorá veľa vydrží, relatívne rýchlo sa postaví, chráni ten majetok. A, áno, pokiaľ bude treba prikryť F-16 v Malackách, tak nech tam tie hangáre sú. Je to dobre riešenie a tie hangáre zostanú, aj keď tie F-16 z Malaciek odídu,“ uviedol pre Pravdu.

Hoci obstarávanie bolo rozbehnuté ešte v polovici januára, dodávateľ hangárov dodnes nebol vybraný. Ministerstvo obrany prijímalo ponuky uchádzačov takmer dva mesiace, od polovice februára až do začiatku apríla. „Verejné obstarávanie stále prebieha - aktuálne sa vyhodnocujú ponuky,“ uviedlo tlačové oddelenie pre Pravdu. To znamená, že na vyhlásenie víťaznej ponuky, podpis zmluvy a dodanie samotných hangárov zostáva len niekoľko týždňov. Ak výsledok tendra napadne niektorý z neúspešných uchádzačov, proces sa môže predĺžiť o mesiace až roky.

Stíhačka F-16: prvý slovenský sokol už ovládol nebo

Budú stáť pod holým nebom?

Návrh kúpnej zmluvy na hangáre, ktorý je zverejnený spolu s obstarávacou dokumentáciou, ráta s termínom dodania hangárov v priebehu nasledujúcich ôsmich mesiacov, teda až do konca roka 2024. Prvé tri kusy F-16 by mali byť pritom na Slovensku o pol roka skôr. Ministerstvo obrany totiž ešte v marci rátať s tým, že úspešného uchádzača vyhodnotí do konca apríla. Je tak v miernom omeškaní, a to znamená, že sa predlžuje aj lehota dodania hangárov.

Ministerstvo muselo predĺžiť čas na prijímanie ponúk o par týždňov, plus ich už vyše šiestich týždňov vyhodnocuje. Podľa bývalého ministra obrany a odborníka na bezpečnosť Martina Sklenára šesťtýždňové hodnotenie nie je príliš dlhé, ak hodnotia nové ponuky. „Z pohľadu SR by malo byť najdôležitejšie, aby spĺňali technické požiadavky a aby boli k dispozícii veľmi rýchlo, ak platí, že F-16 priletia už o niekoľko týždňov,“ poznamenal Sklenár. Poukázal aj na to, že časový nesúlad príchodu stíhačiek a hangárov pre ne je v zodpovednosti súčasného vedenia rezortu. „Takmer za šesť mesiacov malo dostať čas prijatť rozhodnutie, ktoré by zabezpečilo včasnú dodávku,“ skonštatoval.

Podľa Sklenárovho predchodcu Naďa by oneskorená dodávka hangárov nemala pôsobiť ako problém pre výrobcu stíhačiek. Hoci Američania prísne dohliadajú na výstavbu základnej infraštruktúry pre svoje stroje, nerozhodujú o tom, v akých podmienkach budú lietadlá zaparkované. „Ale to, či sa krajina rozhodne mať stroje v krytom hangári a predĺži životnosť tej drahej techniky, alebo ich jednoducho nechá vonku, nech na ne prší a sneží, to je rozhodnutie krajiny, že si neváži majetok, ktorý kúpila,“ zhrnul bývalý minister.

AUTOR: Anna Mogilevskaia

[ZDROJ](#)